

ინფორმაციის მართვა

მიზანი:

*ინფორმაციის სისტემის მენეჯმენტის
საფუძვლების გაგება იმისათვის, რომ
დაწესებულებამ სწორად მართოს
და განავითაროს თავისი საინფორმაციო
რესურსები*

ამოცანები:

- ➤ მართვისა და კომუნიკაციის შესაფერისი სისტემის დაფუძნების მნიშვნელობის გაგება;
- ➤ ინფორმაციული სისტემის მნიშვნელობის გაგება;
- ➤ მართვისათვის აუცილებელი ინფორმაციისა და მონაცემთა განსაზღვრება;
- ➤ ინფორმაციული სისტემების კომპონენტების დახასიათება;
- ➤ ინფორმაციის დინების საჭიროების იდენტიფიცირება;

ამოცანები:

- გადაწყვეტილების მიღებისათვის ინფორმაციის უზრუნველყოფა;
- ინფორმაციული სისტემების ფორმების დახასიათება;
- კომპიუტერული საინფორმაციო სისტემა და მისი როლის გაგება მმართველობითი ფუნქციების შესრულების თვალსაზრისით;
- ინფორმაციის სისტემების მართვის ძირითადი პრინციპების გაგება;
- ინფორმაციული სისტემის ტიპების დახასიათება;
- კომპიუტერული საინფორმაციო სისტემის ჩამოყალიბების ეტაპები და აუცილებელი პირობების განხილვა.

ინფორმაციული სისტემის მნიშვნელობის განსაზღვრება

მართვის საინფორმაციო სისტემა: არის უწყვეტი, ინტერაქტიული სტრუქტურა-ადაპტიანების, აღჭურვილობისა და აქტუალური, დროული და ზუსტი ინფორმაციის შეგროვების, დახარისხების, ანალიზის, შეფასებისა და გაფრცელების მეთოდების სისტემა გადაწყვეტილების მიმღები პირებისათვის დაგეგმვის, დანერგვის, კოორდინაციისა და კონტროლის გაუმჯობესების მიზნით.

ინფორმაცია–ეს არის მონაცემების ანალიზისა და
ფორმირების საფუძველზე მიღებული
ადამიანებისათვის სასარგებლო ცოდნა;

მონაცემები კი არის ფაქტები, ციფრები,
მოვლენები, შემთხვევები და ა.შ.

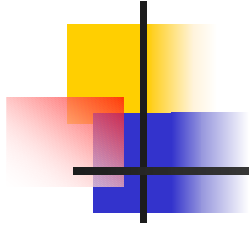
ინფორმაციის ხარისხის კრიტერიუმები:

- ინფორმაცია უნდა იყოს საიმედო;
- ინფორმაცია უნდა იყოს დროული, ფასეული;
- ინფორმაციის საჭირო მოცულობა უნდა იყოს
■ აუცილებლობით განპირობებული;
- ინფორმაცია უნდა იყოს მიზანმიმართული, მნიშვნელოვანი.

ინფორმაციული სისტემების კომპონენტები:

- შემაგალი მონაცემები-ფაქტები, მოვლენები, შემთხვევები;
- მონაცემების გარდაქმნის (ტრანსფორმაციის) პროცესი – ცალკეული პროცედურა, მონაცემთა დამუშავებისათვის პროგრამული პაკეტები, ადამიანური რესურსებით უზრუნველყოფა, სათანადო მეთოდოლოგიური და ტექნიკური აღჭურვილობა და სხვა;
- გამომავალი შედეგები-სასარგებლო, საქმესთან უშუალოდ დაკავშირებული ცოდნა.

**მართვისათვის აუცილებელ მონაცემთა
განსაზღვრება:**

მართვისათვის აუცილებელ მონაცემთა
განსაზღვრება (იდენტიფიკაცია) იგივეა, რაც
საკვანძო შეკითხვების დასმა, რაზეც პასუხი
გვაძლევს საშუალებას, მივიღოთ
გადაწყვეტილება.

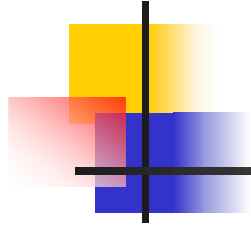

ძირითადი წესი:

შეეკითხეთ, რა აუცილებელი გადაწყვეტილებები,
რა აუცილებელი მონაცემებია საჭირო
შეეკითხვებზე პასუხის გასაცემად.

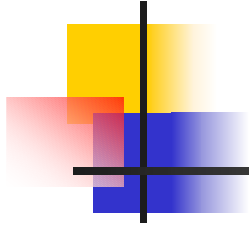
შეადგინეთ აუცილებელ მონაცემთა სია და
მხოლოდ ამის შემდეგ დაიწყეთ ძიება.

ყოველთვის იყავით მზად იმისათვის, რომ
აუცილებელი მონაცემები არ არსებობს და
გაითვალისწინეთ მათი შეცვლის შესაძლებლობა.

მონაცემთა შეგროვება და წყაროები

- გადაწყვეტილების მიღება და პოლიტიკის განსაზღვრა, რაც უმთავრესია მართვაში, უნდა განხორციელდეს გონივრულად, პრაქტიკულად, ანალიტიკურად.
- დაგეგმარების დროს, ამოცანებისა და მონაცემების იდენტიფიკაცია

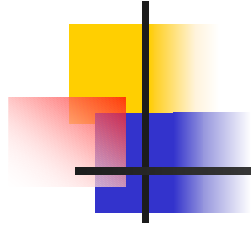

პრაქტიკული წესი: შეეკითხეთ – რა აუცილებელი გადაწყვეტილებები, რა აუცილებელი მონაცემებია საჭირო შეკითხვებზე პასუხის გასაცემად; შეადგინეთ აუცილებელი მონაცემთა სია და მხოლოდ ამის შემდეგ დაიწყეთ ძიება; ყოველთვის იყავით მზად იმისათვის, რომ აუცილებელი მონაცემები არ არსებობს და გაითვალისწინეთ მათი შეცვლის შესაძლებლობა.

პირველადი და მეორადი მონაცემები

- უკვე არსებულ მონაცემებს ეწოდება მეორადი მონაცემები.
პირველადი მონაცემებისაგან იგი განსხვავდება იმით, რომ:
- პირველადი მონაცემები გროვდება სპეციალური მიზნებისათვის აუცილებლობის წარმოშობის მომენტში.

სუბიექტური და ობიექტური მონაცემები

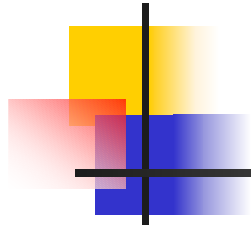
- ობიექტურ მონაცემებს წარმოადგენენ თვითონ ფაქტები, ხოლო სუბიექტურია—შეფასებები, შეხედულებები, აღქმები და განსჯები.

ინფორმაციის დინების საჭიროების იდენტიფიცირება

ინფორმაციული ნაკადი წარმოადგენს გადაიშვებულ მონაცემთა იმ ნაკადს, რომელიც გადწყვეტილების მიღების სხვადასხვა ეტაპზე აუცილებელია.

ინფორმაციის წყაროები: მენეჯმენტისათვის მონაცემების შეგროვების უამრავი წყარო არსებობს, როგორც დაწესებულების შიგნით, ისე მის გარეთ.

დაწესებულების შიდა ანგარიშები მოიცავს

დღიურ, ყოველთვიურ, წლიურ და სხვ.

ანგარიშებს:

უტილიზაციაზე,

წარმოების/მომსახურების მოცულობაზე,

პერსონალისა და სხვა რესურსების გამოყენებაზე

და სხვ.

მონაცემთა ექსტერნალური წყაროები მოიცავს

სამთავრობო სააგენტოების,

სამედიცინო ასოციაციების,

სპეციალურ კვლევებისა

და სხვა მონაცემებს.

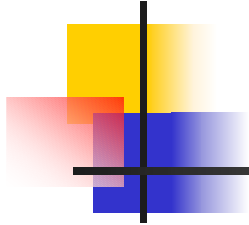
მმართველის როლი და გაწყვეტილებები

ორგანიზაციის სხვადასხვა დონეზე

- მაღალი (სტრატეგიული) დონის მენეჯმენტისათვის დამახასიათებელია გრძელვადიანი, სტრატეგიული გადაწყვეტილებების მიღება მომსახურებასა და პროდუქციის თაობაზე. საინფორმაციო წყაროები არის ძირითადად ექსტერნალური, ხოლო ინფორმაცია დაჯამებული და ნაკლებად დენადი;
- საშუალო (ტაქტიკური) დონის მენეჯმენტის ინფორმაციის წყარო არის შერეული ტიპის – შიდა და გარე, ინფორმაცია აგრეგაციის დონის მიხედვით-ნახევრად დეტალური და საშუალოდ დენადია;
- პირველი (ოპერატიული) დონის მენეჯერი პასუხისმგებელია დაწესებულების ყოველდღიურ საქმიანობის მონიტორინგზე. საინფორმაციო წყარო ძირითადად შიდა, დეტალური ანგარიშებია, ინფორმაციის დენა კი ყველა დონესთან შედარებით სწრაფი.

მონაცემთა შეგროვებისა და ანალიზის ბაზისური პრინციპები

- მონაცემთა სიჭარბე არ ნიშნავს უკეთესს;
- თუ დასმულ შეკითხვას არ ესაჭიროება რაოდენობრივი ანალიზი, ნუ ეცდებით მის გაკეთებას
- დაიწყე მონაცემთა შეგროვების გეგმის შედგენა;
- განსაზღვრე საჭირო მონაცემთა ჩამონათვალი და მათი წყაროები, ვიდრე დაიწყებდე მონაცემთა შეგროვებას;
- მიმოიხილე მონაცემთა შესაბამისობა, წინააღმდეგობების არარსებობა;
- განსაზღვრე ნაპრალები და შეუსაბამობები და აღნიშნე ისინი და მათი ეფექტები თქვენს გეგმებზე. წინააღმდეგობრიობის შემთხვევაში გარკვევით განსაზღვრე, რომელი მონაცემებია უკეთესი და რატომ;
- ანალიზის მეთოდები და ინსტრუმენტები უნდა შეესაბამებოდეს შეკითხვებსა და მონაცემებს, რის გადასაწყვეტადაც გვესაჭიროება მოცემული მონაცემები.

- **ტრადიციული ინფორმაციული სისტემები**
- **ქაღალდის მატარებლებზე დაფუძნებული სისტემები**
- **კომპიუტერულ ბაზაზე მოქმედი ინფორმაციული სისტემები**
- **შეგროვების ტექნოლოგიები, კომუნიკაციური ტექნოლოგიები და ადამიანური რესურსები**

ინფორმაციის მიწოდება მართვის დახმარების მიზნით

- მისიისა და მიზნების ჩამოყალიბება და შეცვლა;
- მიზნობრივი პროგრამების დაგეგმარება და ევალუაცია;
- დაწესებულების სუსტი და ძლიერი მხარეების განსაზღვრა;
- ფუნქციური ქვედანაყოფების კოორდინაცია
- გარე კომპიუტერულ ქსელებთან დაკავშირება;
- პრობლემური სიტუაციების ინდიკატორების გამოყენება და სხვ.

სამედიცინო მომსახურების ხარისხისა,
ჯანმრთელობის პროფესიონალების მიმართებების,
პაციენტთა კმაყოფილების შეფასების მიზნით

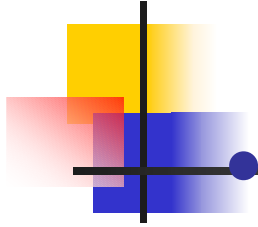
კლინიკური მონაცემების კომპიუტერული დამუშავება:

- სტანდარტებთან შესაბამისობა;
- შესაძლო გადახრების გამოვლინება;
- ხარისხის დონეები;
- რეზულტატების მიღწევის კოეფიციენტები და სხვ.

საფინანსო ანალიზისა და პროგნოზირებისათვის საჭირო მონაცემები და ინფორმაციებია:

- ღირებულება, ფასი, მომსახურების თვითღირებულება;
- პირდაპირი და არაპირდაპირი ხარჯები;
- ბიუჯეტი, ხარჯთაღრიცხვა, გამოყენება;
- მოგება, ანგარიშები;
- ხელფასები;
- საფინანსო საქმიანობის ანალიზი და სსფ.

საქმიანობის/პროდუქტიულობის გაზრდა

რესურსების მართვა

შესრულების შეფასება და მომსახურების
ევალუაცია

საინფორმაციო სისტემა ხელს უწყობს ანგარიშების
გენერირებას დაწესებულების გარესამყაროს
მოთხოვნებიდან გამომდინარე, რომელიც მოიცავს:

- სამთავრობო ორგანიზაციებს;
- აკრედიტაციის ორგანოებს;
- საფინანსო სააგენტოებს და მსხვილ დამქირავებლებს, რომლებიც
მონაწილეობენ თავიანთი მოსამსახურეების ჯანმრთელობის
დაზღვევაში;
- შიდა ანგარიშები;
- აბსოლუტური და შედარებითი მაჩვენებლები;
- გრაფიკები;
- შეფასებები და სხვა.

საინფორმაციო სისტემების მართვის პრინციპებია:

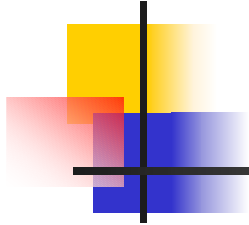
1. *ინფორმაცია* არის ორგანიზაციის ინსტიტუციონალური რესურსი, ისე როგორც ადამიანური, საფინანსო და კაპიტალური რესურსები.
2. *კომპიუტერიზებული საინფორმაციო სისტემების დანერგვა* ხდება გემოდან გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ, თუმცა სისტემის დაგეგმარება და განვითარება კოორდინირებულია კორპორატიულ დონეზე.
3. *საინფორმაციო სისტემის დაგეგმარების* პროცესში პერსონალი ორგანიზაციის ყველა სეგმენტიდან უნდა ჩაერთოს (მმართველობა, საოპერაციო დეპარტამენტები, სამედიცინო პერსონალი). თანამონაწილეობა უნდა დაიწყოს საინფორმაციო მოთხოვნების განსაზღვრის მომენტიდან და გაგრძელდეს ანალიზის, დიზაინის, სისტემის შერჩევისა და დანერგვის ყველა ფაზაში.

საინფორმაციო სისტემების მართვის პრინციპებია:

საინფორმაციო სისტემის დაგეგმარება ითვალისწინებს:

- ⑩ საინფორმაციო სისტემის გეგმა დაკავშირებული უნდა იყოს ორგანიზაციის სტრატეგიულ გეგმასთან;
 - ⑩ ჩამოყალიბდეს ფართო პრიორიტეტები საინფორმაციო სისტემის რესურსების განვითარების მიზნით;
 - ⑩ განისაზღვროს შესაბამისი ხარჯები და ფონდები, რათა მიღწეულ იქნას ინფორმაციის მართვის ამოცანები;
 - ⑩ გეგმა უნდა განახლდეს, ყველაზე მცირე, ერთჯერ წელიწადში.
4. განისაზღვროს საინფორმაციო მოთხოვნები სისტემის დანერგვის დაწყებამდე.

5. ინდივიდუალური კომპიუტერული განაცხადები უნდა დაიგეგმოს ისე, რომ მიღწეულ იქნას ინტეგრაცია.

6. აუცილებელია ხარჯების კონტროლისა და სამედიცინო მომსახურების ხარისხის შესაფასებლად კლინიკური და საფინანსო ინფორმაციის მოპოვება და სწავლასწავა წყაროებიდან მოპოვებული ინფორმაციის დაკავშირება

ინფორმაციული სისტემის ტიპები

- ⑩ ადმასრულებელი დამხმარე სისტემები
- ⑩ ოპერაციული სისტემები
- ⑩ მონიტორინგის სისტემა
- ⑩ საინფორმაციო სისტემის მართვისა და გადაწყვეტილების მიღების უზრუნველყოფის სისტემები
- ⑩ ექსპერტული (ცოდნის) სისტემები
- ⑩ კომუნიკაციური სისტემები

კომპიუტერული საინფორმაციო სისტემის

ჩამოყალიბების მოსამზადებელი ეტაპი

- პერსონალის დარწმუნება, რომ ინფორმაცია არის ერთერთი ძირითადი რესურსი
- საშემსრულებლო დისციპლინისა და პერსონალის მზარდაჭერის უზრუნველყოფა
- კომპიუტერული საინფორმაციო სისტემის დაგეგმარებისა და დანერგვის მიზნით კომისიის შექმნა
- საინფორმაციო სამსახურის (სპეციალური დეპარტამენტის) ორგანიზაცია;
- საინფორმაციო მოთხოვნების სტრუქტურა და მოცულობა
- საინფორმაციო სისტემის შესაძლებელი განვითარების გათვალისწინება
- მომხმარებლის მაქსიმალური დაკმაყოფილების უზრუნველყოფა

კომპიუტერული საინფორმაციო სისტემის დაგეგმარებისა და დანერგვის მიზნით უნდა შეიქმნას

კომისია, რომელმაც უნდა:

- შეიმუშაოს საინფორმაციო სისტემის ფუნქციები;
- მოხდეს ინფორმაციის დინების საჭიროების იდენტიფიცირება;
- შედგეს და დამტკიცდეს საჭირო ინფორმაციის ჩამონათვალი;
- დადგინდეს დროულობა და იერარქიები;
- დადგინდეს ინფორმაციის ანალიზისა და ევალუაციის პროცედურები;
- დადგინდეს სამედიცინო და არასამედიცინო საქმიანობების ჩამონათვალი;
- შეფასდეს გადახრები სტანდარტებიდან;
- გადამოწმდეს მნიშვნელოვანი გადახრები და მოიძებნოს ინფორმაციის მართვის გზები აღნიშნულთან დაკავშირებით.

- მისწავლოს და ექსპერტიზა ჩაუტაროს საინფორმაციო სისტემის ბაზარს (პროგრამული უზრუნველყოფა, აღჭურვილობა, ტექნიკური პერსონალი და სხვ.);

- განსაზღვროს საინფორმაციო სისტემის პრიორიტეტები: ორგანიზაციისა და მისი ქვედანაყოფების საინფორმაციო სისტემის ყველაზე მნიშვნელოვანი ფუნქციები, სისტემების კომპონენტების განვითარების უპირატესობები;

- დაადგინოს დანახარჯები და მოახდინოს მოლაპარაკებები;

- მოახდინოს საინფორმაციო სისტემის შემუშავების

რეალიზაციისა და ინსტალირების კონტროლი.

ინფორმაციული სისტემების ჩამოყალიბებისათვის აუცილებელია:

- **ტექნიკური:** კომპიუტერების, პროგრამებისა და ტექნიკური პერსონალის არსებობა;
- **ეკონომიკური:** სისტემის ამოქმედებით მიღებულმა მოგებამ უნდა გადააჭარბოს დანახარჯებს;
- **მენეჯერული:** სისტემამ ხელი უნდა შეუწყოს სათანადო გადაწყვეტილების მიღებას ყოველი ახალი პრობლემის წამოჭრასთან დაკავშირებით;
- **ინფორმაციული:** უნდა მოხდეს ახალი სისტემის დაწვრილებითი აღწერა.

ქვეყნის სამართლებრივი საფუძვლების
გათვალისწინებით, აუცილებლად უნდა განხილულ
იქნას შემდეგი საკითხებიც:

ეთიკური

სოციალური

პოლიტიკური.

პირველადი ჯანდაცვის განვითარებაში მონაცემთა ბაზის პაკეტის გამოყენების გაგება (დიდი ბრიტანეთის მაგალითი)

1. პაციენტების მომსახურება
2. მენეჯმენტი
3. ანამლაურება-ხარჯების კონტროლი
4. ეპიდემიოლოგია
5. ანგარიშგება და რეგულაცია
6. ხარისხის შეფასება
7. უგილიზაციის მართვა
8. რისკის მართვა

**კლინიკურ მონაცემთა სისტემა იყოფა ექვს
ტიპად:**

**ინდივიდუალურ პაციენტთა სამედიცინო
ჩანაწერები**

**ჯამური კლინიკური და ადმინისტრაციული
მონაცემები**

დაავადებების რეესტრი

დებარტამენტების სპეციფიური ჩანაწერები

**სამედიცინო ლიტერატურა და გადაწყვეტილების
მიღების დამხმარე სისტემები**

პაციენტების მიერ შენახული ჩანაწერები

მონაცემთა ელემენტებია:

- დემოგრაფიული
- ისტორიული
- პროფესიული
- გარემოს დამახასიათებელი
- სოციალური
- ფიზიკალური
- სადიაგნოსტიკო პროცედურების შედეგები
- ჩატარებული მკურნალობა (ჯანმრთელობის შესახებ განათლების ჩათვლით)
- მიმდინარე მეთვალყურეობა
- გამოსავლები და სხვ.

გარდა ამისა, კლინიკურ მონაცემთა ბაზა შეიცავს

ინსტიტუციონალურ შემდეგ მონაცემებს:

- შესრულებული მომსახურება;
- ინდივიდები, ვინც გასწია მომსახურება;
- მომსახურების შედეგები;
- უტილიზებული რესურსები და სხვ.